

L' Estudi General de la Universitat de València. *Centre Cultural La Nau*

CLARISSIMO SCHOLARI SVO
ET PRAESTANTISSIMO PHILOSOPHO
IOANNI LVDOVICO VIVES
VNIVERSITAS VALENTINA

VNIVERSITAT D VALÈNCIA
Vicerectorat de Cultura, Igualtat i
Planificació

HISTÒRIA

L'origen de la Universitat de València es remunta al desig dels Jurats de la ciutat d'unificar els diferents centres d'estudis superiors de València en un sol lloc.

Així doncs, es va comprar unes cases al lloc on ara es troba situada aquesta seu històrica i es va encarregar, el 1498, al cèlebre arquitecte Pere Compte, autor de la Llotja i d'importantes obres a la Catedral i a la Generalitat, l'adaptació d'aquests edificis per a albergar-hi l'Estudi General.

Les seues Constitucions es van elaborar el 1499 i, mitjançant l'aprovació del papa Alexandre VI i el rei Ferran II el Catòlic, va ser elevada al rang d'universitat l'any 1502.

Durant segles els estudis es van desenvolupar pacíficament, i en alguns moments amb gran esplendor. A les seues aules van ensenyar i van aprendre personatges tan cèlebres com el filòsof Lluís Vives, els humanistes Rojas Clemente i Honorat Joan, el naturalista Cavanilles, el científic Coratjà, el matemàtic Tomàs Vicent Tosca, els erudits Gregori Maians i Francesc Pérez i Baier, i els investigadors Ferran i Ramón y Cajal.

L'edifici de la Universitat va sofrir una important destrucció amb el bombardeig de la ciutat de 1812 per les tropes napoleòniques al comandament del mariscal Suchet. En l'incendi subsegüent va desaparèixer la seua biblioteca, les aules i els despatxos, i només es va salvar el Paranimf i la Capella.

La restauració es va dur a terme lentament i penosament al llarg del segle XIX.

L'any 1844, la Universitat va perdre l'autonomia econòmica i institucional, va passar a dependre de l'estat central, i es van transformar els professors en funcionaris. Es va crear un interessant Museu de les Ciències Naturals, que va ser destruït per un incendi el 1932.

Actualment, l'activitat acadèmica de la Universitat es desenvolupa a les facultats i escoles repartides als seus tres campus, i també als diversos instituts d'investigació distribuïts per tota la ciutat de València. A l'edifici històric hi ha la Biblioteca Històrica, les dependències rectorals i diversos serveis de caràcter administratiu, burocràtic i cultural.

Universitat de València. Estudi General

CLAUSTRE MAJOR

La construcció en la seua forma actual es basa en el projecte dissenyat l'any 1838 per Timoteu Calvo i Ibarra (1799-1879) per a reformar l'antic pati d'esbargiment dels estudiants. Es troba format per sengles pòrtics columnaris amb arquitraus que es desenvolupen en dues altures sobre la planta trapezoidal del recinte.

La construcció va començar l'any 1840 amb la columnata toscana que correspon al Teatre Acadèmic i l'Aula Magna, i va ser completada amb la planta inferior cap a 1870 per Sebastià Monleon (1815-1878). Per iniciativa del rector Josep Monserrat, al centre del claustre es va erigir sobre un alt pedestal l'estàtua de bronze de Lluís Vives, modelada per Josep Aixa (1844-1920) i fosa

per Vicent Ríos, que havia d'expressar el gran desenvolupament de les humanitats clàssiques en la història d'aquesta Universitat i estava envoltada per un jardí de plantes medicinals que evocava la important tradició dels estudiants en botànica i farmacoepa.

L'any 1902, amb motiu del IV centenari de la fundació de la Universitat, es van instal·lar als murs nobles medallons amb retrats en relleu de personatges importants de la història d'aquesta Universitat i, el 1944, es van construir els pòrtics d'ordre jònic del pis superior a càrrec de l'arquitecte Xavier Goerlich (1886-1972), que també és l'autor de l'edicle del rellotge.

Claustre Major

CAPELLA DE LA SAPIÈNCIA

La capella universitària va ser construïda l'any 1498 pel cèlebre arquitecte del període gòtic valencià Pere Compte i va ser totalment renovada el 1736 per Miquel Martínez en una variant classicista del barroc meridional.

Capella de la Sapiència

Es troba precedida pel pati rectoral, adornat el 1842 amb emblemes de les quatre facultats majors: Medicina, Ciències, Dret i Filosofia i Lletres.

És d'una sola nau voltada de cinc trams, segmentada per pilastres corínties amb arcuacions als intercolumnis. El presbiteri es troba realçat per una airosa cúpula oval al clau de la qual es mostren les armes de València, que va promoure la seua fundació. Als peus hi ha un cor alt que ocupa el primer tram.

L'altar major és una bella peça barroca en fusta daurada que emmarca la taula original

renaixentista de la Mare de Déu de la Sapiència, patrona de la Universitat, pintada el 1516 per Nicolau Falcó, i envoltada amb altres pintures barroques atribuïdes a Evarist Munyós (1631-1737). De les parets penegen diverses pintures dels segles XVII i XVIII, que representen *El judici de Salomó*, *La venjança de Tomiris*, diversos sants que tenien relació amb la institució acadèmica valenciana i, sota la volta del cor, la *Concepció xiqueta*.

Des de la seua fundació, la Capella ha estat la gran sala d'actes de la Universitat, on a més dels serveis religiosos, hi tenien lloc les oposicions a les càtedres, la defensa de les tesis, la concessió dels graus acadèmics i, especialment, les *sabatines*, discussions escolàstiques entre professors i estudiants que podien ser presenciades per qualsevol ciutadà.

Virgen de la Sapiència by Nicolás Falcó, 1516

La Capella va ser completament restaurada entre 1985 i 1990 i s'empra amb freqüència per a activitats culturals: recitals, conferències i concerts musicals.

PARANIMF

El Teatre Acadèmic va ser utilitzat des del seu origen com una sala capitular.

Hi tenien lloc, a més de les controvèrsies escolars, les reunions del claustre de professors per a tractar sobre els assumptes de la Universitat i altres actes solemnes i commemoracions públiques. Als segles XVII i XVIII va servir també de marc a les representacions teatrals de comèdies de Plaute i Terenci en la seua llengua original. Excepcionalment, hi han tingut lloc reunions de gran transcendència per a la vida política i cultural. Avui s'usa per a actes protocol·laris, com l'obertura del curs acadèmic o la investidura de doctors *honoris causa*.

Va ser construït a mitjan segle XVII, i profundament reformat el 1869 per Sebastià Monleon, que li va donar l'essencial del seu aspecte actual. També va ser restaurat el 1985.

Té planta trapezoidal amb galeria volada a l'altura del primer pis. Es cobreix amb una àmplia volta tapiada amb llunetes, decorada amb motllures en *trompe-l'oeil*, i al centre penja un gran lampadari de bronze. Els

seients es disposen en graderia i la presidència en una tribuna. Les parets s'adornen amb retrats de personatges cèlebres vinculats a la història d'aquesta Universitat.

Al capdamunt de la testera presideix la sala l'esplèndida *Concepció gran*, pintada per J. Espinosa el 1660, sobre una visió idealitzada de València, l'escut de la qual corona l'emmarcació sostingut per dos àngels. La pintura es troba flanquejada pels noms, escrits en «lletres d'or», de personatges il·lustres de la història universitària.

José Sanchís, (detall)
per Jerónimo Jacinto de Espinosa,
c. 1606

Paranimf

BIBLIOTECA HISTÒRICA

És l'obra més important de les que es van plantejar en el període del reformisme de la Il·lustració durant el rectorat de Vicent Blasco. Per a construir-la (1789-1795), sobre un projecte neoclàssic de l'arquitecte Joaquim Martínez, es van adquirir nous terrenys al cantó de l'illa de cases situada entre el carrer de la Universitat i de la Nau.

El cruel bombardeig de València en els primers dies de gener de 1812, durant l'assetjament de la ciutat per les tropes napoleòniques, va provocar un gran incendi que va arruïnar gran part de l'edifici universitari i va provocar la destrucció de la nova Biblioteca.

Entre 1830 i 1837 es va reconstruir i es va posar en condicions segons el projecte original, i s'hi van disposar llavors prestatgeries de fusta lacada per als llibres, sufragades pel bibliotecari Marià Liñán, que van acollir els llibres donats per diversos professors i erudits, i els procedents de les biblioteques dels convents i monestirs suprimits per la desamortització eclesiàstica de 1835.

L'ordenació arquitectònica ideada per a la Biblioteca va servir després de model per a la reconstrucció de tot l'edifici de la Universitat, segons el projecte de reforma plantejat pel prestigiós arquitecte Timoteu Calvo i Ibarra el 1839, i per a la unificació formal de tota l'illa de cases que va culminar el 1954.

En l'actualitat, una vegada traslladada la Biblioteca General al nou edifici del campus dels Tarongers, ha estat convertida en Biblioteca Històrica que alberga les publicacions fins al final del segle XIX.

Entre els seus fons més estimables es troba la col·lecció de còdexs i manuscrits, en gran part procedents de la Biblioteca Reial de Nàpols, traslladats al monestir valencià de Sant Miquel dels Reis per Ferran d'Aragó, duc de Calàbria.

Sala Pérez Bayer

La Biblioteca aplega valuosos manuscrits, incunables, obres impreses dels segles XV al XIX, gravats, estampes, cartells i belles mostres de l'alta qualitat de les arts gràfiques valencianes en el primer terç del segle XX. Completen la valuosa col·lecció de cartells del període de la Guerra Civil espanyola (1936-1939), una important cartoteca que integra portolans, mapes i atles molt valuosos amb esferes cartogràfiques (llibres rodons), juntament amb col·leccions numismàtiques i d'entallaments i camafeus, que configuren un valuós tresor de cultura per als investigadors i visitants interessats.

ACTIVITATS CULTURALS

L'antic edifici històric de l'Estudi General va ser remodelat radicalment l'any 1999, amb motiu del V centenari de la fundació de la Universitat. Des de llavors, s'erigeix com un dels principals referents de la institució, al cor mateix de la ciutat, i constitueix un important aparador públic de la conscienciada tasca educadora, investigadora i cultural que la Universitat desenvolupa i posa al servei de tota la ciutadania.

Com a centre cultural La Nau, ací s'ofereix un ampli programa d'activitats adreçades a la difusió de la cultura, la promoció de les arts i la consciència social, mitjançant exposicions temporals a les sales Estudi General i Thesaurus, interessants muntatges escènics a la Sala Matilde Salvador i al Claustre, que donen raó de l'arrelada tradició teatral de la universitat valenciana, i també a través dels concerts de la seua orquestra simfònica pròpia, les interpretacions setmanals de música de cambra a la Capella de la Sapiència i les concorregudes Serenates estivals al Claustre. Completen aquest panorama les ponències, reflexions i publicacions del seu reeixit Fòrum de Debats, lliurat a la formació d'una molt necessària consciència social, els recitals de poesia, les projeccions cinematogràfiques comentades, la visualització col·lectiva mitjançant videoconferències d'esde-

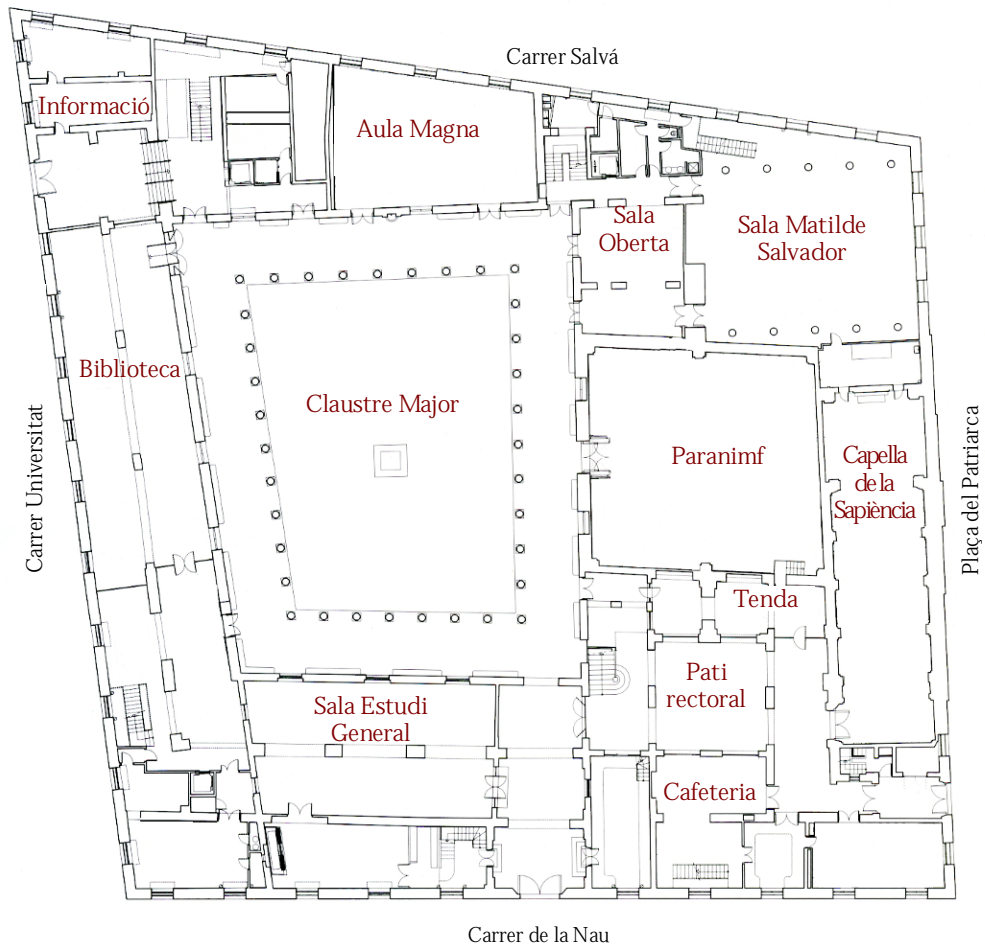
veniments internacionals, els cursos especialitzats, els seminaris i congressos científics, i la resta d'activitats que configuren, juntament amb les seues col·leccions patrimonials i espais d'àmbit museístic, una molt àmplia i diversificada oferta de possibilitats al servei d'un ambiciós projecte cultural, que dota de sentit a l'emblemàtic edifici universitari i complementa els atractius culturals de València, des dels plantejaments de reflexió, diàleg i servei que caracteritzen aquesta institució acadèmica des de la seua fundació, ja fa més de mig mil·lenni.

Representació d' *Edipo Rey*

INFORMACIÓ

Planta Baixa:

Pis 1: Sala de Còdexs Duc de Calabria, Sala de Investigadors Pérez Bayer, Sala Martínez Guerricabeitia.

UNIVERSITAT DE VALÈNCIA
Vicerectorat de Cultura, Igualtat i
Planificació

Universitat, 2 46003 València
Telèfon 96 386 43 77 / Fax 96 386 46 20
<http://www.uv.es/cultura> e-mail: cultura@uv.es
<http://www.facebook.com/lanauv> <http://twitter.com/lanauv>
Horari: Dilluns a dissabte de 8 a 21 h. / Diumenge de 10 a 14 h.
Visites guiades: Tel. 96 386 49 22 / visites.guiades@uv.es